

Boekverslag Scholieren.com

Afgunst door Saskia Noort

Kees van der Pol

Gebruikte editie

Eerste druk: juni 2007

Gebruikte druk: 1e

Aantal bladzijden: 95

Uitgever: Stichting Collectieve propaganda van het Nederlandse boek (CPNB)

Aanleiding:

Het boekje wordt cadeau gedaan bij de aankoop van Nederlandstalige literatuur voor tenminste € 12,50 in de maand 2007. Er zijn in totaal 637.000 exemplaren gedrukt. Dat begint er op te lijken dat de maand juni het karakter van de Boekenweek begint te krijgen.

Win een weekend Breda met 3 vrienden en...

ontdek de leukste studentenstad van het zuiden!

KLIK HIER →

OPEN DAG 7 november a.s.

Aangeboden door: **NHTV** internationaal hoger onderwijs Breda

een weekend Breda met 3 vrienden en...
Ontdek de leukste stad van het zuiden!
Aangeboden door:
NHTV Internationaal hoger onderwijs Breda
OPEN DAG 7 november a.s.

scholieren
.com

Juni is in de Boekhandel de Maand van het Spannende Boek. Op 20 juni wordt de Gouden Strop overhandigd. Dat is de prijs voor het Spannendste boek van 2007.

Gegevens voorkant

Op de cover staat een afbeelding van een vrouwenarm met een gouden armband die naar beneden afhangt alsof iemand slapend of gedrogeerd op een bed ligt. De afbeelding slaat op de ontvoerde Susan.

Genre

Afgunst is een heel korte literaire thriller. Eigenlijk is het meer een uitgewerkt spannend verhaal. Het boekje heeft als geschenk natuurlijk maar een beperkt aantal bladzijden.

Thema van de maand voor het spannende boek

In de maand juni van 2007 is het thema Crime Passionel.

Crime Passionel – Misdaad uit liefde

Passie, felle jaloezie, wraak, zodra het om liefde gaat zijn mensen tot alles in staat. Zelfs tot moord. De crime passionel – oftewel misdaad uit liefde – is al eeuwenlang een motief. In het echte leven, maar ook in de kunsten en literatuur. Wie kent niet de gruwelijke wraak van Medea (die haar kinderen vermoord wanneer haar man haar verlaat) of de alles verterende jaloezie van Othello. Crime passionel is in 2007 het thema van Juni – Maand van het Spannende Boek 2007. Het belooft een hete, alles verterende junimaand te worden.

Een van de eerste misdaadboeken over een crime passionel is De gesluierde commensale met Sherlock Holmes in de hoofdrol (The veiled lodger, 1927, Arthur Conan Doyle). Deze Britse speurneus kreeg in de detective Philip Marlowe zijn Amerikaanse evenknie. In Het grote slapen (The Big Sleep, 1939, Raymond Chandler) krijgt ook hij te maken met de misdaad uit liefde. Onvergetelijk is ook het verhaal Moord op de Nijl (1936) van grand old lady of suspense, Agatha Christie. Het thema verjaart niet. Ieder jaar verschijnen er wel misdaadboeken over crime passionel. Van grote namen als Nicci French, Ruth Rendell en Elizabeth George. In Nederland heeft Saskia Noort het thema groot gemaakt. Tot nu zijn al haar boeken met het thema te verbinden. Andere auteurs zijn Simone van der Vlugt (Schaduwzuster, 2005), Esther Verhoef (Rendez-vous, 2006), Tomas Ross met onder andere Mathilde (2003) en René Appel (De Echtbreker, 2000).

De promotietekst

Bestsellerschrijfster Susan van Doorn, getrouwd, twee kinderen, leeft nog bijna dagelijks met de angst die zij jaren geleden voelde voor haar dominante ex-vriend Ernst Scholten. Alles wat ze deed en waar ze voor stond was in zijn

ogen minderwaardig. Zij op haar beurt aanbad hem. Toen Susan eindelijk uit zijn schaduw durfde te treden door hun relatie te verbreken, én net als hij te gaan schrijven, was hij ziedend van woede.

Nu, na zoveel jaren, lijkt Ernst toe te slaan. Susan wordt door hem op gewelddadige wijze overmeesterd en ontvoerd – haar lot ligt volledig in zijn handen. Waarom precies nu? En hoever zal Ernst gaan? Een bloedspannend en claustrofobisch verhaal over dominantie en onderwerping, over geestelijk en lichamelijk misbruik, maar vooral over de vernietigende kracht van afgunst.

Motto en opdracht

Het motto luidt: ***You have enemies? Good, that means you've stood up for something, sometime in your life.*** Het is een uitspraak van Winston Churchill. In het verhaal verwijst het motto naar Susan die zich in het verleden heeft verzet tegen de dominantie van Ernst Scholten. Die is dat 15 jaar nog niet vergeten en hij wil wraak nemen.

Structuur en verhaalopbouw

Er zijn negen korte hoofdstukken. Die hoofdstukken zijn onderverdeeld in meestal drie of vier passages met twee verschillende vertellers (zie hieronder perspectief) Er gaat een proloog aan de negen hoofdstukken vooraf met een andere hijverteller en deze verteller besluit het boek met een aan Susan gestuurde e-mail. Het is een overwegend chronologisch verteld verhaal met in een van de passages een korte flashback hoe de relatie tussen Susan en Ernst werd beëindigd. Alleen de proloog past strikt genomen niet in de chronologische volgorde. Wanneer Thomas het bericht op zijn telefoon ontvangt, is Susan namelijk al ontvoerd en dat element wordt pas in hoofdstuk 2 aan de lezer verteld.

Perspectief

Er is sprake van een meervoudig perspectief.

In de Proloog wordt een deel van de vertelling gezien door de ogen van de televisie journalist Thomas Hij krijgt een bericht via zijn palmtop over de ontvoering van Susan.

In de negen hoofdstukken zijn steeds twee vertellers aan het woord: afwisselend vertellen Ernst (***cursief gedrukt***) en Susan hun ervaringen tijdens en de belevenissen van de ontvoering.

In de laatste passage stuurt Thomas een email naar Susan. Dat is dus eigenlijk een bericht in de ikvorm.

Titelverklaring

“Afgunst” is een eenvoudig te verklaren titel. De wraak die Ernst Scholten wil

nemen, komt voort uit een verregaande vorm van jaloezie en bezitsdrang. Hij heeft Susan in het verleden willen domineren, maar ze is op een bepaald moment tegen hem in opstand gekomen. Daarna werd zij een succesvol schrijfster en de pogingen van Ernst om dat ook te bereiken mislukten. Ernst is al die tijd op wraak uit geweest.

Tijd en decor

Er is sprake van een donderdagavond (blz. 35) Susan heeft een lezing gegeven en wordt na de lezing ontvoerd. Alles gebeurt daarna op dezelfde avond en in de daarop volgende nacht. Het is een actueel verhaal, hoewel nergens concrete aanwijzingen voor jaar of maand worden gegeven.

Maar de journalist beschikt over een palmtop en Ernst over een moderne mobiel. Er komt één opmerking voor over gegijzelden in Irak (blz. 36) en dat betekent dat er sprake is van een dag die in ieder geval na 2004 ligt.

De ruimte waarin het verhaal zich afspeelt is in de provincie Noord-Holland. Susan geeft een lezing in Noord-Scharwoude en wordt daarna ontvoerd. Ergens in die buurt van Alkmaar wordt ze ondergebracht in een schuur. Belangrijker dan de geografische ruimte is de symbolische ruimte van het gevangen worden genomen. De vrijheid van ruimte voor de toch wat loszinnige vertelster wordt daardoor sterk beperkt. Ze denkt daardoor veel na over de raadgevingen van haar psychiater JP die haar afraadt teveel naar de pijpen van de mannen te dansen.

Samenvatting van de inhoud

In de proloog ontvangt Thomas, een televisiepresentator, een bericht op zijn palmtop waarbij hij beelden ziet van zijn minnares Susan. Ze bericht hem dat zij is ontvoerd en dat de ontvoerders een losgeld willen hebben. In het bericht dat voor haar man Dave bestemd is, doet ze een oproep geen politie te waarschuwen. In de proloog wordt duidelijk dat Susan en Thomas een relatie buiten hun huwelijk hebben: ze spreken na hun werk af in restaurants en motels.

In het eerste hoofdstuk geeft de succesvolle schrijfster Susan van Doorn een lezing in de bibliotheek van Noord-Scharwoude. In de zaal heeft ze haar vroegere partner Ernst Scholten zien zitten. Ze schrikt van hem en glimlacht, maar hij laat verder niets merken. Ze is erg van slag en blijft met zijn beeld zitten. In de pauze heeft Ernst de zaal verlaten. Maar ze blijft zich tijdens de lezing bezighouden met de vraag waarom hij in de zaal zit. Na afloop wordt haar dat vrijwel direct duidelijk, want wanneer ze naar haar Peugeot loopt, merkt ze dat Ernst Scholten in haar auto heeft plaatsgenomen en weinig goeds van plan is. Ze wordt bedwelmd en ontvoerd door Ernst Scholten die op de kop af vijftien jaar geleden Susan voor het laatste bezeten heeft. Het is vandaag ook de verjaardag van Max het zoontje van Susan en Dave.

Wat later komt Susan weer bij en Ernst neemt een fotootje van haar met zijn mobiel. Susan vraagt hem waarom hij vijftien jaar nadat hun relatie verbroken is, wraak wil nemen.

Hij antwoordt dat hij wil terugnemen wat hij heeft bezeten. Susan denkt na over de adviezen die haar therapeut JP over mannen aan haar heeft gegeven. Ze biedt Ernst geld aan. Die laat haar echter een boodschap maken voor haar man die hij ook aan Susans minnaar stuurt. (proloog) Susan heeft na de relatie met Ernst die nogal gekenmerkt werd door macht gekozen voor een relatie met de veel rustiger Dave. Die relatie miste op een zeker moment de uitdaging en ze stortte zich in de armen van de tv-journalist Thomas. Na afloop van hun werk (lezingen en presentaties) spraken ze af in restaurants en lezingen. Het blijkt dat Ernst op de hoogte is van die verboden relatie. Hij heeft haar jaren gestalkt. Met het bericht aan Thomas te versturen wil hij eigenlijk drie twee gezinnen in één klap treffen. Susan geeft aan dat hij ook zijn eigen gezin ten gronde zal richten. Het is haar nog niet duidelijk wat de motivatie van Ernst is.

Langzamerhand kom er wel wat meer gesprek op gang tussen ontvoerder en ontvoerde. Even lijkt Ernst zich te willen vergrijpen aan Susan, maar veel verder dan in haar tepel bijten en een geringschattende opmerking maken over haar borsten komt het niet. Het doet haar denken aan haar relatie met Ernst die vooral gebaseerd was op macht en jaloezie. Op een bepaald moment was ze voor zich zelf opgekomen en had ze een einde gemaakt aan de relatie (zie het motto van Churchill) Ze had hem laten zitten maar toen ze thuis was, had hij haar opgewacht en haar voor de laatste keer tot seks gedwongen. Ze had het toegestaan in de wetenschap dat het de laatste keer zou zijn.

In de schuur waar ze verblijven, is het allemaal vrij donker. Dan begint Ernst Susan te boeien en hij heeft een luguber plan. Met een grote schaar knipt hij de linkerwijsvinger van haar hand (de hand waarmee ze schrijft; voor de ultieme wraak) Susan ervaart een helse pijn. Maar opeens kentert de situatie. Ernst kronkelt over de grond van pijn vanwege krampen in zijn maag en hij smeekt haar om pillen aan te geven. Susan probeert in het duister te vluchten, wat eerst wel een beetje maar later toch weer niet lukt.

In de passage van Ernst verneemt de lezer dat hij aan een terminale vorm van kanker lijdt en dat hij nog maar weinig tijd heeft om zijn wraak op Susan te nemen. Hij laat haar in een jeep rijden, wat ze eerst weigert maar met een pistool op haar gericht doet ze het toch. Wanneer ze een helling moeten nemen, krijgt ze een idee en laat de motor afslaan. De hellingproef mislukt tot twee keer toe daarna en de jeep rijdt de berg achteruit af. Ernst loopt om de auto heen om achter het stuur plaats te nemen. Dan grijpt Susan haar kans en rijdt naar voren over Ernst heen. Ze rijdt verder maar verliest de macht over het stuur en de auto kantelt. Door de verbijzeldde voorruit weet ze te ontsnappen voordat er een explosie van de

benzinetank plaatsvindt. Ze ontsnapt dus aan de dood en gaat op zoek naar Ernst. Ze vindt ook zijn Browning en in het laatste gevecht waarbij ze te weten komt dat Ernst aan pancreaskanker lijdt met uitzaaiingen gaat het pistoolschot af. Boven op de berg had hij beiden voor eeuwig willen verbinden in een gezamenlijk graf.

Uit het hoofd van Ernst stroomt bloedt en zijn lijk wordt wat later in de ambulance geschoven. Een jonge agent hoort het relaas van Susan aan. Wanneer ze haar man belt, reageert die koel: hij is heel boos dat ze de verjaardag van Max vergeten heeft en hij is het eigenlijk zat. Hij luistert nauwelijks, maar ze zegt dat ze hem nodig heeft. Ze merkt ook dat hij van niets weet en dat Thomas Dave dus niet gewaarschuwd heeft.

In een soort epiloog stuurt Thomas de Witte een mail aan Susan (suusje35@hotmail.com) waarin hij zijn spijt betuigt. Hij heeft het bericht nooit op zijn palmtop ontvangen, want zijn mobiel was door een ongelukkig toeval in de gracht terecht gekomen. Nee, met zijn liefde zit het wel goed en hij hoopt dat ze nog eens contact wil opnemen. Hij heeft altijd tijd voor haar.

De lezer die de proloog en de e-mail met elkaar kan verbinden, hoort een Bijbelse haan kraaien.. Susan moet de mannen met wie ze omgaat heel wat zorgvuldiger uitzoeken. Daarin heeft haar therapeut JP zeker gelijk.

Thematiek

Wraak veroorzaakt door afgunst en jaloezie is het eenvoudig te herleiden thema van dit verhaal. In de relatie met Ernst overheerste altijd al het machts-element. Hij gaf Susan steeds aan wat ze moest doen, wat hij wilde en dat uitte zich in de omgang met seks. Maar nadat Susan de ruimte om haar heen te bekrompen beschouwde en ze durf had om van Ernst los te komen, had ze het met hem uitgemaakt. Aan de andere kant had ze ook een eigenaardige hang naar de rolverdeling van meester en slavin en de seksuele spanning die dat met zich meebracht. In haar te rustige relatie met Dave mist ze de kick van die spanning. Zo komt ze in contact met Thomas. Ook hij zoekt spanning in zijn doodgebloede relatie. Maar van echte liefde is geen sprake. Het is meer de kick van de afspraaktentjes en motelseks na het werk. De manier waarop hij met de boodschap van Ernst omgaat, is veelzeggend. Hij kiest niet voor de liefde met Susan, maar is laf dat zijn vrouw nu achter zijn vreemdgaan komt. Vreemd genoeg is dat toch ook het eerste idee dat bij Susan opkomt, wanneer ze Ernst gedood heeft. Weet Dave van haar verboden relatie met Thomas. Nee dus.

Susan worstelt als vrouw met het eeuwige dilemma van de verschillende rollen succesvol te moeten vervullen: schrijfster, vrouw, minnares en moeder. Ze vindt dat ze het beste is in de rol van moeder. Vrouw en minnares zijn is niet haar beste

kant en over haar schrijversschap kun je van mening verschillen.

De motieven nog eens op een rijtje:

- jaloezie/afgunst
- haat
- wraak
- het vallen op verkeerde mannen
- overspel
- seksualiteit
- verraad (de Petrusleugen van Thomas)
- moord/doodslag

In een notendop schetst Saskia Noort dus een wereld van problemen. Dat is op zich natuurlijk knap. Het verhaal heeft zelfs een hechte structuur met twee vertellijnen en een derde verteller die in de randen van het verhaal opduikt en extra informatie verschaft aan de lezer over de ware liefde van Susan en Thomas. De vertelstijl van Saskia Noort is ook in dit werkje snel en doeltreffend. Het verhaal zou de stof voor een complete thriller kunnen zijn. "Afgunst" is wel een echte Saskia Noort met componenten als spanning, liefde, moord, dreiging, jaloezie en seksualiteit. Dus voor zijn doel (lezers bekend maken met het fenomeen thriller) is het boekje heel geschikt.

Misschien dat op het vmbo-TI het boekje op de literatuurlijst gezet mag worden. Voor het havo zou het m.i. kunnen maar dan wel met andere boekjes, in combinatie voor één nummer op de lijst. Voor de vwo-lijst is het aantal bladzijden om het als volledig nummer mee te tellen te gering. Alleen om die reden (het aantal bladzijden) krijgt Afgunst 1 punt.

Over de schrijfster

Saskia Noort is een van de meest succesvolle Nederlandse auteurs van de laatste jaren. Sinds haar debuut in 2003 zijn er totaal al 1 miljoen exemplaren van haar boeken verkocht. Behalve nominaties voor de NS Publieksprijs en de Gouden Strop, wordt haar werk ook verfilmd. Haar werk is brutaal, spannend en snel geschreven. Haar boeken houden de aandacht van de lezer vast tot het bloedstollende einde...op naar de nieuwe van Saskia Noort! Haal het geschenkboekje op in de boekwinkel, een cadeau bij een besteding van ten minste € 12,50 aan Nederlandstalige boeken. En voor de echte fans, die zoveel mogelijk van haar willen lezen, zijn er haar columns in onder andere Claire, Viva, VT Wonen LINDA of Playboy.

Hoe autobiografisch zijn haar boeken? In het geheel niet. Ik heb nog nooit iemand vermoord, nog nooit aan partnerruil gedaan, gebruik geen drugs, kan niet zingen

en ga zo nog maar even door [...] Het is een uitdaging om in je fantasie hetgeen te beleven dat je in het echte leven niet durft te doen. (www.saskianoort.nl)

Bibliografie

Terug naar de kust (2003)

De eetclub (2004)

Nieuwe burens (2006)